

MANEL QUERALT

Ena menys una

Emboscall

Primera edició: Columna, 1998
Segona edició: emboscall, 2000
Tercera edició (dins *A furt. Poesia 1990-2006*): emboscall, 2007
Edició (digital oberta): emboscall, març de 2015
© Dels poemes Manel Queralt
ISBN: 84-96000-05-5

Pròleg

Sovint l'alè li podia a pus i els dies al llit s'esllanguien —llavors, el temps, només a ell li pertanyia *lila*.¹ Construïa sobre el cobrellit ciutats amb aquells retallables que tant li agradaven. Podria —pensava— imaginar una ciutat entrelaçada per les cases, un ambient físic per a una espècie que la recorreria. Podria dissenyar, també, com serien els seus vianants i quant de temps viurien («Les Moires són la personificació del fat de cadascú, de la sort que li correspon en aquest món. La Moira és inflexible i personifica una llei que ni els mateixos deus gosen transgredir. Les Moires regulen la durada —el fil— de la vida: Cloto (la més jove) presideix el moment del naixement i du el cabdell amb el qual va filant el destí; Làquesis (la segona en edat) cabdella el fil en un rodet i dirigeix el curs de la vida i l'anciana Àtropos (la inflexible), quan li vaga, el talla.»).

Podria imposar les normes d'un joc perquè determinessin la seva conducta («Joc popular infantil dels quatre cantons,² però per a un nombre indeterminat de participants. Per exemple, 1001 jugadores (N) ocupen 1000 cantonades (N-1), per tant sempre n'hi ha una que no és a

¹ La paraula sànscrita *lila* significa gratuïtat absoluta segons el Vedanta, creació del món per diversió divina. *Aquell maleït jo* d'E.M. Cioran.

² El seu origen no està molt clar, però una informació que he trobat, diu que a mitjans del segle XIV tenia tanta popularitat entre els anglesos que, segons els cronistes, Eduard III es va veure obligat a prohibir-lo als jardins de palau de Westminster perquè distreia els debats parlamentaris. Però, per què em vénen al cap aquesta munió de feristesles (sic) i els seus tripijocs (sic) populars que es fan al parc de la Ciutadella?

cap cantó. Llavors, es pot fer, i de fet així passa en aquestes ciutats, les ocupants de les cantonades intercanvien els seus llocs quan volen.³ D'aquesta manera, la jugadora del centre haurà d'estar molt atenta, donat que les altres sempre tractaran de sorprendre-la amb els seus moviments de cantó a cantó. Al final d'una partida, la que es trobi sola enmig del carrer, quedarà eliminada»).

Normes, també, que mantinguessin l'equilibri d'un ecosistema («Un sistema d'*N* components té seguretat *N-1*, si es pot garantir que el sistema continuarà funcionant encara que faci fallida un d'ells. Cal reposar, però, l'element avariats perquè el sistema recuperi el seu estat normal. O el que és el mateix, cal un nou jugador —requisit indispensable— per començar una nova partida.»).

Podria, per exemple, regalar als vianants la debilitat de la comunicació com a excusa per justificar la seva incapacitat d'estimar-se («Cascú veu la ciutat a la seva manera, segons les seves pors i els seus desitjos, la qual mai no coincideix amb la imatge que d'ella tenen els altres. Es passen el temps lluitant contra tots i tot perquè els escoltin, perquè s'adaptin a la seva ciutat. I així corren —fugen— cercant amor a les cantonades que, un cop aconseguides, sempre troben buides.»).

I regalar, també, per què no, un premi de consolació d'un joc que, per altra banda, ningú no guanya («Els participants eliminats van a raure al Cafè de l'Òpera, éssers de tota mena, pastitx estrany, a l'avantsala de la mort.»).

³ ... On van ser? On són ara? On seran més endavant? Realment *saben* alguna cosa?...

Finalment, el nen malalt podria fins i tot creure's el que havia creat i gaudir de la seva ciutat de retallables, però gairebé sempre la deixaria de banda, perquè acabaria avorrint-la. Cansat, s'adormiria i abandonaria la ciutat a la seva miserable sort: el joc i les partides, continuarien.

M.Q.

(CLOTO)

*«Us hauríeu d'haver quedat a casa, sense moure el cul de la
cadira.»*

BOHUMIL HRABAL

. | .

(Un nen malaltís tallava edificis,
enganxava desitjos imperfectes
i amagava pors a les cantonades,
construïa una ciutat amb retallables
i hi escandia vianants –pols de nines.
Piles i més piles de cartolines
esperaven perquè les retallessin,
llargues cues de nines enfilaven
–ulls closos– prestatges, paret i mobles,
i ambicionaven ser col·locades.)

· | ·

(Amagava les nines dins de bosses
fosques prenyades d'aigua i les deixava
entre edificis alts, a banda i banda.
S'adormien contra les cantonades
i mentre s'esperaven, inquietes,
sentien la durada del silenci:
entre batec i batec, una pausa,
entre una pausa i una altra, rosecs:
pols als cantons, tisoires que retallen.
«*Les instruccions, abans, cal llegir-les.*»)

· | ·

*(«“Tallen pels contorns marcats amb les línies
contínues i pleguen les pestanyes
pels punts suspensius i deixeu-hi caure
gotetes de pega mentre amb la punta
dels dits hi esteneu una fina pel·licula,
no oblideu d'encaixar les cantonades
perquè s'ajustin polides, perfectes,
no desistiu maldestres en l'intent
si heu d'enganxar l'última pestanya
i no poden prémer-la des de dins.” »)*

· | ·

(No parava de repartir més nines,
d'encolar pestanyes de cartolina
que no encaixen i empastifen els dits,
la droga escala parets i teulades.
Les mans lligades a les estisores
els rosecs es barregen amb la febre,
nens malaltissos compren retallables
per passar l'estona i després se'n van:
lleguen nius de nines sota edificis
per carrers estesos fins on mor la llum.)

· | ·

(Fixades a la vagina del temps
mai més no tornarien a sentir
el pes del silenci sobre les temples
ni aquell ritme accelerat dels rosecs
quan deficis externs els remogueren
les bosses i el mastegot de l'atzar
els clavà una ànima al cul: plors i xiscles
desesperats rebentaven els tels
de la veu i les parpelles revifaven
amb la llum i les primeres imatges.)

· | ·

(Espantades i indecises tombaven
el cap i només veien cantonades
a banda i banda. Milers, no ho recorden
sempre, desitjaven començar a córrer,
i no sabien per què, fugir i córrer.
Captives d'enyor erraven somnàmbules
penjaven de fils d'amor il·lusori
com titelles de fusta que volguessin
estar-se drets i sols aprendre a créixer
amb l'indecís penjat a les juntures.)

. | .

(Avançaven amb moviments maldestres
fent tentines i queien perquè el cul
els pesava però s'encaparraven,
costés el que costés, a aconseguir
un cantó on els plats parats o es trobaven
plens i es deixaven mig buits, o eren mig
buits i s'abandonaven plens. La boca
del tot oberta: empassar o vomitar⁴
el menjar calent: la mort escaldada:
començar a sentir el seu pes a la panxa.)

⁴ «Tinc ganes de vomitar, i de vomitar-me a mi mateix... /tinc una nàusea que, si pogués menjar l'univers per evacuar-lo a la pica, me'l menjava. / Amb esforç, però era per a una bona finalitat./Almenys era per a una finalitat. /I així com sóc no tinc ni finalitat ni vida...» d'Álvaro de Campos (Pessoa).

· | ·

(I dessota el pit dos forats rodons
que xuclaven i escopien esputs:
glops de sang que arrossegaven el pols
fins a les puntetes dels dits; mil fils
estiraven els límits dels sentits
i aferraven les despulles d'un cos,
llast feixuc, entestat a voler créixer.
Els sortien espines dins la carn
i enfurides s'arrencaven el temps
a escates, eixut als plecs de la pell.)

· | ·

(«...No pareu de retallar i col·locar cases i nines, i compliu les normes: “Un joc popular en què ena jugadors escollits tots a l'atzar ambicionen ocupar ena menys una cantonades. Cal que cada participant canviï ràpidament de cantó procurant no quedar-se enmig del carrer, ja que quedaria eliminat. Transmutar la ciutat després de cada tirada”»)

· | ·

(El risc de trobar-se enmig del carrer
i veure que totes les cantonades
s'escapen a l'abast, instants porucs
ocults sota escarafalls de rialles,
ciutats que canvien sense retorn
i nines d'ulls grans i rodons, incertes.
« “...I excloure el jugador eliminat
i, per tal de mantenir equilibrada
la festa, deixeu que un nou vianant
comenci. No pensen on van les nines.” »)⁵

⁵ L'empresa distribuïdora dels retallables, que per altra banda disposa dels drets exclusius, deriva tota responsabilitat al constructor pel desencís, i les seves conseqüències, produït pel mal ús del material i/o l'incompliment de les normes.

(LÀQUESIS)

*«Em turmenta la melangia, perquè sóc un ésser
que cal omplir, que s'ha d'omplir, però: hi ha
massa rostres que s'imaginem que hi poden
participar, sempre hi ha massa rostres...»*

THOMAS BERNHARD

.. | ..

(Recreo una nova ciutat i deixo
que em creixi a la mida justa, precisa,
que m'abraci amb els seus petits detalls
sense els quals no esdevindria completa.
De les cantonades en surten nines
que s'escapen del meu imaginari,
els seus ulls m'atrauen amb insistència
cap altres carrers, altres interessos:
«Vine amb mi, vine, segueix-me i veuràs!»
Per què demanes que estripi el meu somni?)

.. | ..

(Les estripo i en construeixo de noves, vanitat, perquè sento que em reclamen vianants d'altres ciutats, les mateixes ciutats que sobreposades no encaixen. En els espais que compartim a mitges no coincidim: rebuig sense favors del que no s'ajusta a la nostra mida ni desigs. Murs entre xiscles del temps, corbs marins que se'n riuen de la pesca fallida i l'infortuni dels intents.)

.. | ..

(Tancats enmig de tot, retalls de cel
arrepleguen els temors i l'angoixa
pesant baixa i la droga estén el seu
perfum entre els habitants que defugen
el preludi, sempre des del primer
dia més vells, del premi que s'ajorna.
«Per què et voldria a la meua ciutat
si no és per fer-la més tolerable?»
Incisiva, la solitud no em mata
però avesar-se al seu dolor, m'irrita.)

.. | ..

(I persegueixo afecte per ciutats
que mai no són les meves, m'imaginem
i em reclamen com un emprètit més.
Quan les crec també vull que els seus rostres
reapareguin d'entre els meus carrers
però sempre es perden, i sempre em perdo.
Des dels cantons, tant de temps rere els ulls,
no estimo ningú més enllà dels iris.
El cap com dins una bossa que es queda
sense aire: plàstic arrapat als llavis.)

.. | ..

(D'aquí a aquí, no hi ha gaire. D'aquí a allí,
tampoc. D'aquí al més enllà, és molt fàcil.
Però d'aquí a tu, és ben impossible.
Potser estigui en pau amb mi i el meu entorn,
potser també pugui tenir cobertes
les cendres sota les fulles del bosc,
però tu, tu que davant meu camines
i em mires, t'esmunys rere els meus cantons
i no tornes, per què si el teu desig
i la ciutat hi conviuen, no tornes?)

.. | ..

(Hi ha dies que no parles amb ningú
i a la boca tancada tant de temps
se't pasta la saliva i l'alè put.
Hi ha dies que tampoc no parles sol,
potser, perquè mai no has gosat parlar
sol per por de palpar, després d'un tast
ràpid i amagat, vergonya de foll,
la mort que sovint se t'asseca als llavis.
Rondines, perquè la crosta t'empipa:
«Maleït i perseverant monòleg!»)

.. | ..

(Hi ha dies que l'ègida és més feixuga
que de costum i no puc suportar
el pes de les ulleres als narius.
I potser arribaries a pensar
que seria possible aixecar-te-les
i amb un gest provocat i clar deixar
que les imatges del món t'arribessin
netes, que el nervi es tibés i xuclés
totes les cantonades i ciutats
que tinguessin cabuda dins el cap.)

.. | ..

(Xuclaria la llum i després l'aire
i darrere l'aire la pols i els grums
que es desgranen, llavors el fang i l'aigua
i el riu que vol la sal i el fons del mar
i la terra que amaga i, sota terra,
el foc que tot ho crema dins el cap.
Hi ha dies que el temps és molt més feixuc
que de costum i no puc suportar
el pes de l'ègida sobre els narius:
deso les ulleres i em trec els ulls.)

.. | ..

(Pastitx de mil somnis perduts al fons
de ciutats goludes, marxem per fils
de carrer: serpentines de paper
llançades al silenci i l'aventura,
cabdells trenats que no creixen ni minven,
carrers que existeixen en l'entrellat:
vianants i capricis que s'estiren
i s'arronsen delerosos... carrers.
«No sents com el desencís de trobar
sempre els cantons plens t'escurça la vida?»)

(ÀTROPOS)

«Era com una ferida trista, el carrer que no acabava mai, amb nosaltres al fons, d'una banda a l'altra, d'una pena a l'altra, cap a la fi que no es veu mai, la fi de tots els carrers del món.

L.F. CÉLINE

per la galeria fosca dels bulevards, als afores de la ciutat, freqüentada per les ànimes perdudes, crucificats immunds sense espines

P.P. PASOLINI

... | ...

(Les dives grasses refreguen els seus
pits gegantins per sobre les mirades
que desitgen els mugrons fins i erectes
que amaguen les mussolines cenyides,
recullen baves amb ulls despectius
i unten els sexes amb indiferència,
passen i repassen desigs amb dits
botits i venten puntades als rostres
que ofeguen crits entre cames molsudes.
Sabem que mai no escoltarem cantates.)

... | ...

(Els tenors joves refreguen el seu
sexe endurit per sobre les mirades
que en secret sospiren pel cos erecte
que amaguen les calcilles ajustades.
Els malucs demanen pler a les llengües
estranyes perquè el seu alè mantingui
cald i humit el gland inflat de la festa.
Els monyons s'entrellacen solidaris
a l'encalç d'actes compassius, magnànims.
Sabem que mai no seguirem les àries.)

... | ...

(Els cors trenen les cordes i s'escalfen
el coll amb la sang de les nines verges,
el sexe estén nit roja al fons de boques
goludes i els llavis xuclen les restes
i la llengua llepa els reclaus més íntims.
Les veus fan gàrgares, s'agrupen, canten
i cadascuna afina l'infortuni
i de cua d'ull, d'enveja, se somriuen.
El cànon de la ciutat descompassa
perquè cadascú somnia el seu *solo*.)

... | ...

(I la resta som claca, titís orfes
entrenats per aplaudir i moure el cul
i esperar voluptat de les batutes.
La mesura del temps ja no ens pertany
els directors ens prenen els rellotges
només entrem i ens sotmeten als seus
metrònoms: cap compàs on aferrar-se
durant la caiguda al pou del silenci,
potser només l'aire al rostre i el vertigen.
Al cafè mai no s'estrenaran òperes.)

... | ...

(«...Annexes a les instruccions: Premis de consolació per als vençuts...»)

Els cafès són plens i fora fan cua,
s'esperen, i a dins la realitat
roda entre cossos i afanys consumits
a les cantonades: odis, recances.

*«Mira qui entra. L'ambient i les taules
plenes les atrau cap a l'espectacle.»*

Les nines que han perdut tot desig vénen
amb cadires de rodes, sense cames.)

... | ...

(Ensopega amb el graó de l'entrada
i surt projectada, vol curt i ràpid,
ulls esmaperduts, badada la boca,
i va a petar amb les dents contra la barra
i després cau, magnífic aterratge,
prop d'una nina borratxa que crida
els seus fantasmes: «...*sang, suor i ferro!*».
No deixen de recitar el seus monòlegs
només callen quan hi ha aquestes entrades
divertides... saben que el temps s'escapa.)

... | ...

(S'arrossega i vol tornar a la cadira
al darrer contacte amb l'exterior
però un somrís maliciós s'escorre
per la sala i es reprenen els monòlegs
suspesos. Recompte de dents perdudes,
amb la mirada farcida de vidres
tallaria a trossets tots aquells cossos:
«Odi fresc que ve de les cantonades».
Dels sexes xarrupen restes d'amor,
mai ningú no s'ajupirà a besar-les.)

... | ...

(Criden, criden per fer callar monòlegs
i atraure l'atenció d'aquells éssers
ennegrats que s'estan sobre les troncs.
Ran de terra els irriren les nombroses
bravates: raspers de les cadires
quan s'arrosseguen entre els anys, les nines
pidolen favors dessota les taules,
els canelobres llagotegen cera⁶
falsa i a la paret dametes pintades:
noiets disfressats que riuen i ballen.)

⁶ «Els ciris degoten lentament en el silenci, PERÒ DEGOTEN...» de la poesia *Camí, via o pas*, al llibre *Els tentacles* (1945) de Manuel de Pedrolo.

... | ...

(Una remor pot néixer suau guanyar
l'incert acréixer el seu neguit i estendre's
sobtada des de i per tots els reclaus
de la sala, envolta, avisa, cus nusos
als budells, crits de batalla: «*Vacant!*».
Amb l'oportunitat et quedes sense aire
—l'envelat es desinfla a poc a poc,
hi ha la mort entre la lona i els llavis—
si no la prens t'arrossegaràs sempre.
«*I després de fugir tant, dubtaries?*»)

... | ...

(De sobte i d'arreu un brogit uniforme
neix dessota l'entrellat de les taules,
moltes nines fora de si apareixen
d'entre un bosc de potes, de nou cobegen,
no hi ha alternatives i es precipiten.
«De pressa m'he enfilat a una cadira,
no tenia base: quatre arcs de fusta
i a l'ogiva una llança amb dent de serra.»
L'ham és d'entrada suau, de reculada
horrible. Punxades pel cul, es miren.)

... | ...

(S'estan a l'ombra, rera la llum blanca
que desprenen aquestes taules de marbre,
amaguen el cos, pell cendrosa i trista,
però no les veus que cruixen i peten:
monòlegs grotescos de sobretaula.
«Què els passa, per què treuen una llengua
tan llarga i la fan anar a banda i banda
i repassen, i em repassen la cara?
Amb la punteta de la llengua truquen
perquè volen penjar-se a les orelles.»)

... | ...

(Els monòlegs llencen les envanides
llengües que entretallades discuteixen
a mort per guanyar el torn de la paraula
«...llavors, com anava dient, quan jo era
a les cantonades feia això i allò altre...»
A poc a poc, de tristor el cos se'ls plega,
plecs i reclaus desapareixen sota
el sutze que s'acumula als fetus vells,
la pell se'ls xucla fins a tocar els ossos:
ulls grans, erts i rodons, no parpellegen.)

... | ...

(Els ventiladors del sostre s'aturen
i els seus grans eixos baixen lentament
fins a tocar els caps eixuts de les nines.
La nafta pastosa de les espàtules
aconsegueix pescar-les pels cabells
i de nou comença a girar la fira:
*«Festa! Colpiu les bosses fins que callin.
Espargiu arreu les restes. Divertiu-vos!»*
Revifa alguna llengua-serpentina,
surt d'un darrer plec, lluita... es remena...)

(EPÍTET)

«...mujeres cruzaban las cabezas, primero del lado izquierdo, luego del lado derecho, y besaban, al aire, al vacío, tal vez a algún cabello suelto, de manera que ambas sintieran el esfluvio de los besos pero no su calor. “Nunca vi un muerto semejante, te lo prometo...”»

MIGUEL DELIBES

.... |

(Acompanyat, estirat al llit de les nits
triades d'entre les que encara em queden,
¿un altre cop per fer l'amor amb les ombres
i apropar-me als cossos que cada dia
passen més lluny de tots els meus sentits?
Temptejo i no m'arrisco amb cap amor
perquè temo el desencís del després
quan amb la passió ja relaxada
creix abís entre les mirades buides.
És real que hem arribat a estar junts?)

.... |

(Avui no t'entregues del tot, no saps
ben bé per què t'envaeix la desesma.
Li dius que estàs cansat que prefereixes
dormir i que demà serà un altre dia.
Mires cap el sostre buit i t'enfoneses
sota el llit, t'ensorres sota la casa
amb l'intent d'escapar a les clavegueres.
L'insomni, però, té granets de sorra
molests entre els llavis i les genives:
converses dels objectes i la nit.)

... | ...

(Proscius l'oïda a un gulag voluntari:
taps de cera per no haver de sentir
dins la nit els altres duets d'amor.
Amb els ulls closos només el zumzeig
del silenci dóna voltes, monòton,
i el seu fregadís no et deixa dormir.
T'angoixa el rosec de l'agulla sobre
el vinil desgravat que gira mut:
sang viva a les temples i certitud
que tu i la teva mort esteu ben sols.)